

BOSHLANG'ICH SINFLARDA INGLIZ TILI O'QITUVCHILARNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK BILIMLARINI INTEGRATSIYALASH

*Toshkent Kimyo xalqaro universiteti "Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim
metodikasi" kafedrasini mudiri*

Rustamova Manzura Mirkamalovna,

"Boshlang'ich ta'lim va tarbiya nazariyasi" fakulteti talabasi

Masharipova Nilufar Igamberdiyevna

Annotatsiya. Mazkur maqola chet tilini o'qitishga mo'ljallangan kommunikativ o'yinlar to'plami chet tili o'qituvchilariga mo'ljallangan bo'lib, to'plamda o'yinlarning klassifikatsiyasi va turlari tavsiflab berilgan. Ushbu to'plam til o'rganishda va maktab chet tilida darslarida foydalanish uchun mo'ljallangan interaktiv metodlarni o'z ichiga olgan bo'lib ingliz tilidagi misollar bilan ular darslarni qiziqarli va samarali bo'lishiga xizmat qiladi. Bolalarning chet tilida ravon gapirish va grammatik qoidalardan oson foydalanishda og'zaki nuqt va tinglab tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi.

Kalit so'zlar: intellektual, innovatsion taraqqiyot, bilim, zamonaviy fikrlaydigan, intellektual, jahon sivilizatsiyasi.

Yosh avlodni zamon talabiga mos ravishda voyaga etkazish uchun barcha shartsharoitlar muxayyo qilindi. Mamalakatimizda umumiy o'rta ta'lim, o'rta maxsus kasb-hunar hamda oily ta'lim tizimida ham yuksak bilimli va malakali kasb tayyorgarligiga ega bo'lgan avlodni tarbiyalash ishlari izchil davom ettirilmoqda.

2019-yil dekabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Chet tillarni o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida"gi qarori ham ta'lim sohasidagi islohotlarning davomi deb hisoblaymiz. Bu qarorga o'qitishning ilg'or uslublarni joriy etish yo'li bilan yosh avlodni chet tillarga o'qitish, shu tillarda erkin so'zlasha oladigan mutaxassislarni tayyorlash tizimining negizida ular jahon sivilizatsiyasi yutuqlari, hamda dunyo axborot resurslaridan keng ko'lamda foydalanishlari halqaro hamkorlik va muloqotni rivojlantirishlari uchun shart-shariot va imkoniyatlar maqsad qilib qo'yilgan. Bu maqsadni amalga oshirish, chet tillarni o'rganishni tashkil qilishning zamon talablariga moslashtirish, dars jarayoniga yangi pedagogik texnologiyalarni tatbiq qilishni, sinfdan va maktabdan tashqari ishlarni tashkil qilishning yangidan-yangi shakllarini izlab topish talab qilinadi. Ushbu publikatsiyalarda chet tili o'qitilishida sinfdan tashqari ishlarning etuk yosh avlodni tarbiyalab voyaga etkazishda ahamiyati kattaligi ta'kidlangan. Jumladan J.Jamolov, A.AMirolyubov, I.V.Rahmonov, V.S.Setlin va boshqalarning ham bu masala yuzasidagi fikrlari so'zlarimizning isbotidir. Ammo bu masala yuzasidan izlanishlar nihoyasiga etkazilgan deb bo'lmaydi. Zamon talabi axborot vositalarining sifat va son

jihadan o'zgarib, takomillashib, rivojlanib borishi ingliz tili o'qitilishida yangidan yangi uslublarni izlab topilishi va kashf qilinishiga sabab bo'lmoqda. Shu bois ham bu mavzuning yoritilishi nixoyasiga etkazilmagan.

Rivojlangan va professional tayyorgarlikka ega bo'lgan yoshlargina sifatli, jadal va innovatsion tarqqiyotning eng muhim sharti va garovi bo'la olishi, aynan ular mamlakatning buyuk kelajagini ta'minlashi mumkinligiga kimnidir ishonirish yoki isbotlab berishning xojati yo'q.

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarlik sifatini ko'tarish, o'quvchilarning ingliz tilidagi til tayyorgarligi, ta'lim samaradorligi oshirishni nazariy jihatdan asoslab berish, o'quvchilarni og'zaki nutq, o'qish, yozish, tinglab tushunish malakalarini shakllantirish umumta'lim maktablariga ingliz tilidan boshlang'ich sinf ishlarni tashkil qilish zamonaviy shakllarini ishlab chiqish va sinfdan tashqari ishlar uchun o'quv materiallari tanlash ustoz va murabbiylarning maqsadi hisoblanadi.

O'quvchilar bilan sinfdan va maktabdan tashqari tadbirlarni o'tkazayotganda o'qituchi o'quv mashg'ulotlari oldida qanday vaziyatlar turgan bo'lsa o'shanday umumiy ta'lim va tarbiya vaziyatlarini hal qiladi. Ammo sinfdan va maktabdan tashqari ishning xususiyati o'quvchi oldida turgan konkret vazifalarni aniqlash imkonini beradi. Eng avvalo bu ishda o'quvchilarning ixtiyoriy ravishda ishtirok etishi uchun qiziqishi va qat'iy dasturiy talablarni yo'qligi, o'qituvchiga mashg'ulotlarda darsdagidan ko'ra, o'quvchilarning nutq faoliyatini oshirivchi boshqa til muhitiga o'xshash kengroq sharoit yaratish imkonini beradi. Chet ellik turistlar, valantyorlar bilan suhbatlar chet ellarga brogan, yoki chet tilini yaxshi biladigan kishilar bilan muloqot qilish, yoki uchrashuv kechalarida qat'iy qatnashishi, dublaj qilinmagan kinofilmlar, multfilmlar ko'rish va shu kabi boshqa shakllari o'quvchilar uchun tildan muomila qilish vositasi sifatida amaliy foydalanish darslarda hosil qilingan malaka va ko'nikmalar qanchalik qimmatli ekanligini anglab tushinish imkonini yaratadi. Bularning hammasi o'quv mashg'ulotlarida hosil qilingan tildan foydalanish ko'nikma va malakalarini takomillashtirish uchun alohida qulay shaoritlar yaratadi. Shuning uchun sinfda chet tili bilan shug'ullanish jarayonida o'quvchilarda tarkib topgan og'zaki nutq va o'qish malakalari, hamda ko'nikmalarini yanada takomillashtirish va avtomatlashtirishni maktabdan va sinfdan tashqari ishlarning asosiy tomoni deb hisoblash kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. I.A.Karimov "Vatan va xalq mangu qoladi" T.2010
2. S.Saidaliyev "Chet tili o'qitish metodikasidan ocherklar" - Namangan 2004
3. A.A.Miralyubov, I.B.Rahmonov "O'rta maktabda chet tillar o'qitishning umumiy metodikasi" - T.1974
4. O'.Xoshimov, I. Yoqubov. Ingliz tili o'qitish metodikasi. - T.2003
5. V.S.Setlin. O'rta maktabda chet tili o'qitish kursi. - T.1975